

Секція Право	
УДК 343.546:343.85(477)	
Дата першого надходження статті до видання	2026-04-15
Дата прийняття статті до друку після рецензування	2026-05-15
Дата публікації/оприлюднення	2026-05-30

«Onlyfans»¹, мораль, корупція та податки: Про перспективи часткової декриміналізації створення та поширення порнографічного контенту

Каменський Дмитро Васильович

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри кримінального права та кримінології
Національної академії Служби безпеки України
email: dm.kamensky@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3610-2514>

Анотація. У статті здійснено кримінально-правовий аналіз перспектив часткової декриміналізації створення та поширення порнографічного контенту за участю повнолітніх осіб в Україні. Приводом до дослідження стала суспільна дискусія, актуалізована резонансним викриттям корупційної схеми «кришування» порнографічного бізнесу окремими представниками Національної поліції, а також неприйняттям Верховною Радою України законопроєкту про часткову декриміналізацію відповідних діянь у травні 2026 р.

Установлено, що чинна редакція ст. 301 Кримінального кодексу України не відповідає принципу правової визначеності: поняття «порнографія» залишається законодавчо невизначеним після скасування Закону «Про захист суспільної моралі» у 2023 р., що породжує серйозні проблеми кваліфікації та правозастосування. Аналіз підстав декриміналізації засвідчує, що «доросла» порнографія більше не відповідає критерію суспільної небезпеки, необхідному для визнання діяння кримінальним правопорушенням.

Досліджено аргументи на користь декриміналізації: конституційне право на свободу інформації, відсутність суспільного консенсусу щодо кримінального переслідування (підтверджено даними опитування КМІС), відповідність підходів більшості європейських правових систем, де обіг добровільно створеного контенту між дорослими не визнається злочином, а кримінальні заборони зосереджені на захисті неповнолітніх. Охарактеризовано відповідні міжнародно-правові орієнтири, зокрема Резолюцію ПАРЕ 2412 (2021).

Обґрунтовано, що у разі декриміналізації необхідним кроком стане запровадження регуляторних механізмів: ліцензування, вікової верифікації та чіткого законодавчого визначення поняття «порнографія». Водночас криміналізація «порнопомсти» визнається автором доцільною та такою, що відповідає сучасним міжнародним стандартам захисту приватності особи.

¹ OnlyFans – це онлайн-платформа платної підписки на контент, де автори публікують матеріали для своїх підписників. Платформа використовується для різних типів контенту (зокрема творчого, освітнього, фітнес тощо), але найбільш відома тим, що значна частина авторів публікує там матеріали для дорослої аудиторії. Доступ до такого контенту зазвичай обмежений і надається лише повнолітнім користувачам. OnlyFans має більше сотні мільйонів користувачів і мільйони авторів, і активно використовується, зокрема, в європейських країнах.

Автор прогнозує, що у разі часткової декриміналізації нормативне врегулювання обігу порнографічної продукції повинно охопити визначення критеріїв його законності, запровадження ліцензування, контроль за дотриманням правил обігу та обов'язкову вікову верифікацію споживачів.

Ключові слова: декриміналізація, кримінальне правопорушення, порнографічні твори, кримінально-правова політика, самовираження, суспільна мораль.

“OnlyFans”, morality, corruption, and taxes: on the prospects of partial decriminalization of the creation and distribution of pornographic content

Kamensky Dmytro Vasyliovych

Doctor of Law, Professor,

Professor of the Department of Criminal Law and Criminology
of the National Academy of the Security Service of Ukraine

email: dm.kamensky@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3610-2514>

The research paper provides a criminal-legal analysis of the prospects of partial decriminalization of the creation and distribution of pornographic content with the participation of adults in Ukraine. The reason for the study was the public discussion, updated by the resonant exposure of the corruption scheme of “covering” the pornographic business by individual representatives of the National Police, as well as the rejection by the Verkhovna Rada of Ukraine of the draft law on partial decriminalization of relevant acts in May 2026.

It has been established that the current wording of Art. 301 of the Criminal Code of Ukraine does not comply with the principle of legal certainty: the concept of “pornography” remains legislatively undefined after the repeal of the Law “On the Protection of Public Morality” in 2023, which gives rise to serious problems of qualification and law enforcement. The analysis of the grounds for decriminalization shows that “adult” pornography no longer meets the criterion of public danger required to recognize the act as a criminal offense.

The arguments in favor of decriminalization are examined: the constitutional right to freedom of information, the lack of public consensus on criminal prosecution (confirmed by the data of the KIIS survey), the correspondence of the approaches of most European legal systems, where the circulation of voluntarily created content between adults is not recognized as a crime, and criminal prohibitions are focused on the protection of minors. The relevant international legal guidelines are characterized, in particular PACE Resolution 2412 (2021).

It is substantiated that in the event of decriminalization, the introduction of regulatory mechanisms will be a necessary step: licensing, age verification, and a clear legislative definition of the concept of “pornography.” At the same time, the author recognizes the criminalization of “revenge porn” as appropriate and in line with modern international standards for the protection of personal privacy.

The author predicts that in the case of partial decriminalization, the regulatory regulation of the circulation of pornographic products should include determining the criteria for its legality, introducing licensing, monitoring compliance with the rules of circulation, and mandatory age verification of consumers.

Keywords: decriminalization, criminal offense, pornographic works, criminal law policy, self-expression, public morality.

Постановка проблеми. «В сучасній демократичній Україні і далі будуть кидати у в'язницю на 7 років за те, що дорослі люди будуть один одному свої оголені фото надсилати», – так написав у соціальній мережі 28 травня цього року Я. Железняк – народний депутат та автор законопроекту про часткову декриміналізацію порнографії після того, як Верховна Рада України не проголосувала за документ [1]. Таке дещо емоційне висловлювання ознаменувало завершення чергового етапу триваючої вже деякий час у суспільстві дискусії про доцільність скасування кримінальної відповідальності за створення порнографічного контенту за участю дорослих осіб.

В Україні останнім часом помітно актуалізувалася суспільна полеміка навколо питання про доцільність декриміналізації, принаймні часткової, ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів, створених за участю дорослих осіб – тобто діянь, описаних законодавцем у ст. 301 Кримінального кодексу України (далі – КК).

Приводом до широкої дискусії стало резонансне викриття в травні 2026 р. масштабної корупційної схеми в лавах Національної поліції України, що була пов'язана з «кришуванням» осіб в різних регіонах, які систематично поширювали в інтернеті контент відвертого характеру. За даними слідства, фігуранти організували схему одержання неправомірної вигоди за «прикриття», використовуючи службове становище, діяльності осіб, які створювали та поширювали контент відвертого характеру на інтернет-платформах. За грошову винагороду посадовці обіцяли не вживати заходів реагування та не притягувати до кримінальної відповідальності осіб, причетних до створення та поширення порнографічного контенту. Було затримано кількох керівників обласних управлінь поліції та посередника. Слідство задокументувало кілька епізодів передачі неправомірної вигоди в розмірі декількох десятків тисяч доларів США. Щомісячна «абонплата» становила 20 тис. доларів для керівництва поліції області та 5 тис. доларів для посередника [2].

Примітно, що Міністерство внутрішніх справ України загалом не заперечує проти часткової легалізації обігу порнографічних матеріалів. Так, відповідаючи на лист голові Підкомітету з питань діяльності органів прокуратури ВРУ від 20 березня 2023 р. щодо надання пропозицій до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо збуту і розповсюдження порнографічних предметів», голова правоохоронного відомства зазначив, що розгляд питання про внесення змін до статті 301 Кримінального кодексу України в частині декриміналізації певних передбачених зазначеною нормою діянь, пов'язаних із обігом предметів порнографічного характеру, є доцільним в разі законодавчого врегулювання порядку та умов здійснення відповідної діяльності [3]. Таким чином, у листі МВС йшлося про можливість декриміналізації відповідної поведінки з одночасним розробленням інших адміністративно-правових механізмів регулювання діяльності щодо створення та поширення порнографічного контенту серед дорослої аудиторії.

Ураховуючи значний суспільний резонанс та державний інтерес в частині запровадження правильних підходів до регулювання порнографічного бізнесу в Україні, принагідно звернусь до ключового для цього наукового аналізу питання, сформульованого Є. Письменським: чи повинна наставати відповідальність за ст. 301 КК України за діяльність повнолітніх авторів, які на платній і добровільній основі публікують сексуально відвертий контент для повнолітньої аудиторії через платформи монетизації контенту? [4]. Відповідь вимагає докладного юридичного аналізу комплексу аргументів «за» та «проти».

Стан опрацювання проблематики. Загалом, проблематика кримінальної відповідальності за обіг порнографічної продукції вважається достатньо розробленою у вітчизняній науці. Так, дослідженню відповідних питань свою увагу приділили такі автори, як: А. Андрушко, І. Бандурка, С. Денисов, С. Кулик, А. Ландіна, С. Репецький, О. Рябчинська, О. Соловей, П. Сердюк, М. Хавронюк, та деякі інші. Окремо, в контексті

активної «фази» суспільних обговорень часткової декриміналізації такої поведінки варті уваги сучасні дослідження В. Кузнецова та Є. Письменського – вони пропонують якісну аналітику законопроектної роботи та правозастосовної практики, а також формують слушні висновки й рекомендації.

До слова, у науковій статті, присвяченій актуальному порівнянню українського та іншого європейського досвіду протидії незаконному обігу порнографічної продукції, В. Кузнецов докладно аналізує переваги та недоліки проекту Закону № 14165 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо кримінальних правопорушень проти безпеки особи» [5], який передбачає істотні зміни в підходах до кримінально-правового регулювання обігу порнографічних матеріалів. Дослідник позитивно оцінив те, що законопроект № 14165 справді спрямований на захист приватного життя. Зокрема, пропонується декриміналізувати добровільний обіг інтимного контенту між дорослими, що усуває ризик кримінального переслідування за дії, які не завдають шкоди ані суспільству, ані особі (наприклад, зберігання особою власних інтимних фото чи надсилання їх своєму партнеру). Тим самим втілюються положення Конституції України та практики ЄСПЛ про невтручання держави в приватну сферу, а кримінально-правове регулювання зосереджується на справді небезпечних посяганнях (примус, експлуатація, порушення недоторканності людини). Тобто законопроект № 14165 також наближає законодавство України до сучасних європейських підходів у частині, що стосується часткової легалізації порнографії [6, с. 121]. Справді, як буде показано далі в цій роботі, переважна більшість європейських країн не забороняють обіг певних форми порнографії за участю дорослих, натомість концентруючи каральну політику на захисті дітей та боротьбі з насильством.

Методологія дослідження. Методологічну основу статті становить комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів наукового пізнання, застосування яких зумовлено міждисциплінарним характером досліджуваної проблематики на перетині кримінального права, конституційного права та кримінально-правової політики. Діалектичний метод забезпечив розгляд декриміналізації «дорослої» порнографії як динамічного правового явища, що відображає зміну суспільних відносин, правових цінностей та підходів держави до кримінально-правового регулювання у сфері суспільної моралі. Системний підхід дозволив проаналізувати ст. 301 КК України в органічному зв'язку з конституційними гарантіями свободи інформації, нормами про декриміналізацію та суміжними законопроектами, розглядаючи їх у сукупності як елементи єдиної кримінально-правової політики держави.

Серед спеціально-юридичних методів потрібно згадати про порівняльно-правовий метод, що був застосований для зіставлення вітчизняного законодавства з підходами США, Великої Британії, Канади, Німеччини, Франції та інших європейських держав у сфері правового регулювання обігу порнографічної продукції. Формально-юридичний метод використовувався для тлумачення чинної редакції ст. 301 КК України, аналізу законопроекту № 14165, а також положень Резолюції ПАРЕ 2412 (2021). Метод правової догматики дав змогу дослідити поняття та підстави декриміналізації як інструменту кримінально-правової політики, спираючись на доктринальні розробки вітчизняних учених.

Емпіричну основу дослідження сформували матеріали правозастосовної практики, дані соціологічного опитування Київського міжнародного інституту соціології (КМІС), інформація Державної податкової служби України щодо оподаткування доходів від цифрових платформ, а також резонансні факти корупційних схем «кришування» у лавах Національної поліції. Зазначені емпіричні матеріали використовувались у сукупності з аналізом доктринальних джерел та міжнародно-правових актів, що забезпечило обґрунтованість і комплексність авторських висновків щодо перспектив часткової декриміналізації порнографічного контенту за участю повнолітніх осіб в Україні.

Метою написання цієї наукової статті стане аналітичне вироблення та систематизація аргументів на користь часткової декриміналізації «дорослого» порнографічного контенту та, відповідно, формування авторської позиції щодо цього конкретного прояву кримінально-правової політики держави.

Виклад основного матеріалу. Чинна редакція ч. 1 ст. 301 КК передбачає кримінальну відповідальність за ввезення в Україну творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру з метою збуту чи розповсюдження або їх виготовлення, зберігання, перевезення чи інше переміщення з тією самою метою, або їх збут чи розповсюдження, а також примушування до участі в їх створенні. Тобто йдеться зокрема про поширення порнографічного контенту серед дорослих осіб, що, до слова, в багатьох країнах світу взагалі не визнається протиправним. В Україні ж, за чинної редакції ст. 301 КК, до кримінальної відповідальності можуть притягнути навіть за зберігання на особистому телефоні власних оголених фото. Як зауважують деякі автори, головне питання полягає в змісті ознаки «з метою розповсюдження». Тобто, наприклад, надіслати фото інтимного характеру фото подрузі, дружині, другу – це уже розповсюдження [7].

Проблема в частині неадекватного застосування ст. 301 КК погіршується ще й через те, що в законодавстві відсутнє визначення ключового поняття «порнографія». Ця дефініція була включена в Закон «Про захист суспільної моралі», який утратив чинність 31 березня 2023 р. Відповідно до скасованого закону, порнографією визнавалось «вульгарно-натуралістична, цинічна, непристойна фіксація статевих актів, самоцільна, спеціальна демонстрація геніталій, антиетичних сцен статевого акту, сексуальних збочень, зарисовок з натури, які не відповідають моральним критеріям, ображають честь і гідність людини, спонукаючи негідні інстинкти».

Примітно, що ст. 7.6.1. проєкту КК містить, на відміну від чинного закону, такі дефініції: а) дитяча порнографія – зображення у будь-який спосіб дитини чи особи, яка виглядає як дитина, у реальному чи змодельованому відверто сексуальному образі або задіяної у реальній чи змодельованій відверто сексуальній поведінці, або будь-яке зображення статевого органу дитини в сексуальних цілях; б) порнографічний показ – публічне демонстрування статевого органу, дій сексуального характеру або порнографічного предмета, зокрема за допомогою інформаційних чи комунікаційних технологій [8]. В останньому випадку розробники проєкта цілком виправдано включили формулювання «за допомогою інформаційних чи комунікаційних технологій» – саме ці технології (з використанням веб-камер, стрімінгових платформ, відео-чатів тощо) сьогодні активно використовуються для поширення порнографічного контенту серед широкої Інтернет-аудиторії.

Відсутність в Україні законодавчого визначення поняття «порнографії» та критеріїв віднесення предметів до таких, що мають порнографічний характер, вказує на невідповідність наявних підстав кримінальної відповідальності принципу правової визначеності як важливого складника верховенства права.

Своєю чергою, як слушно зауважує В. Кузнецов, структура норм і визначення термінів у пропонованих законопроєктах потребують належного доопрацювання, інакше замість «комплексного вдосконалення» можна отримати нові колізійні ситуації. Зокрема, поняття «інтимні матеріали» і «порнопродукція» у законопроєкті № 14165 повинні бути чіткіше розмежовані у кримінальному законі (можливо, через критерії, як-от мета створення, контекст розповсюдження, наявність згоди на зйомку тощо) [9, с. 115]. Без цього органам досудового розслідування і судам буде складно вирішувати, за якою саме статтею потрібно кваліфікувати певні дії, що може призвести до правової невизначеності – це суперечитиме цілям правотворчості.

Не важко спрогнозувати, що з огляду на відсутність чітких нормативних критеріїв віднесення продукції до такої, що має порнографічний характер, у практичній діяльності

виникатимуть серйозні труднощі при визначенні – чи є та або інша продукція порнографічною, що негативно вплине на якість правозастосування пропонованої норми. Зокрема, ідеться про відсутність однозначної позиції з приводу того, який образ можна вважати відверто порнографічним, а який еротичним, які матеріали є інтимними тощо. Окремі висновки судової мистецтвознавчої експертизи здатні лише частково вирішити цю проблему.

Отже, підхід, що склався у цьому напрямі кримінально-правового регулювання, не відповідає вимогам щодо якості законів у контексті верховенства права, гарантованого ст. 8 Конституції України, зокрема, його елементу «юридична визначеність», який вимагає, щоб норми були чіткими і точними та спрямованими на забезпечення того, щоб ситуації та правовідносини залишалися передбачуваними. Тобто існує нагальна потреба законодавчого визначення поняття «порнографії» та критеріїв розмежування предметів порнографічного та непорнографічного характеру на галузевому рівні [10].

Далі власне щодо перспектив часткової декриміналізації створення та поширення порнографічного контенту. Декриміналізація (лат. «de...» – префікс, що означає скасування, припинення) означає виключення діяння з числа кримінальних правопорушень (далі – к. пр.), скасування кримінальної відповідальності за них. Так само як і криміналізація, декриміналізація повинна бути зумовлена відповідними факторами, які створюють її підстави, здійснюватися за певних приводів і відповідати певним умовам. Приводи до декриміналізації ті самі, що й до криміналізації. Підставою декриміналізації діянь є їхня здатність заподіювати істотну шкоду об'єктам кримінально-правової охорони [11, с. 67–68]. Іншими словами, певне діяння, певний вид поведінки особи втрачає ознаку суспільної небезпеки.

Серед чималої кількості інших висловлених у кримінально-правовій науці підходів до тлумачення декриміналізації імпонує підхід О. В. Острогляда: це процес, унаслідок якого виявлене діяння визнається законодавчим органом таким, що не містить достатньої суспільної небезпеки (тобто не спричиняє істотної шкоди) для боротьби з ним саме кримінально-правовими засобами. Одночасно декриміналізація – це також результат вилучення діяння з числа кримінальних правопорушень; декриміналізація проходить ті ж стадії, що і криміналізація (зустрічний процес), проте завершується іншим результатом – виключенням діяння з кола кримінальних правопорушень [12, с. 80]. Тобто декриміналізація – це одночасно і процес, і результат цього процесу в межах реалізації державної кримінально-правової політики.

У науці кримінального права підставами декриміналізації прийнято вважати явища або соціальні процеси, які призводять до необхідності звуження меж кримінально-правової заборони, що може виражатися у визнанні неефективності чи непотрібності в певних умовах конкретної кримінально-правової норми, або в необхідності її зміни з метою виведення за межі кримінальної відповідальності та караності певного кола діянь та суспільних відносин. Способом декриміналізації злочинів є віднесення раніше кримінально протиправного діяння до категорії правомірних, або ж, альтернативно, до правопорушень іншого виду (наприклад, адміністративних, дисциплінарних проступків).

Принагідно зверну увагу на ще один аспект. Так само, як і при вирішенні питання про законодавче скасування (невизнання) діяння к. пр., необхідно дотримуватися певних умов декриміналізації. Вони не є формалізованими, адже не регламентовані кримінальним законом, однак їх варто враховувати законодавцю під час ухвалення відповідного рішення. Зокрема, відповідно до умов криміналізації соціально-психологічного характеру діяння може бути визнане к. пр. у тому випадку, якщо це обумовлено його аморальністю або такою, що базується на правовій культурі, правосвідомості населення, науковців – розробників законопроектів, представників законодавчого і правозастосовних органів. Наприклад, очевидна аморальність таких

діянь, як наруга над могилою і жорстоке поводження з тваринами стала соціально-психологічною умовою їх криміналізації (ст. ст. 297, 299 КК) [11, с. 67].

Водночас постає слушне питання в контексті цього дослідження: а чи збереглись, станом на сьогодні, необхідні умови соціально-психологічного характеру, які би вказували на відверту аморальність, суспільну неприйнятність або соціальну шкідливість створення порнографічного контенту за участю дорослих осіб і для поширення серед дорослої аудиторії? На мій погляд, ні.

Основним аргументом прихильників ідеї про декриміналізацію порнографії виступає те, що повнолітні особи повинні мати право самостійно створювати, споживати і розповсюджувати порнографічні матеріали без втручання держави (порнографія – це форма сексуального самовираження, частина сексуального життя людини). Із одного боку, вони мають рацію – європейські та американські суди традиційно тлумачать еротичний і порнографічний (але не в жорстоких формах) контент як прояв самовираження особи в демократичному суспільстві, при цьому не коментуючи, так би мовити, «опускаючи» його моральну складову. Водночас варто визнати, що порнографія в будь-якій формі (кіно- чи відеофільм, малюнок, фотознімки, комп'ютерні ігри тощо) завжди нехтує моральними цінностями, через що вона не може і не повинна розглядатися як корисна чи необхідна інформація для розвитку особи або як синонім статевого виховання [10]. Однак, тут варто задатися наступним питанням: чи будь-яке аморальне діяння повинно автоматично визнаватися кримінально протиправним? Очевидно, що ні. Урешті-решт, у сучасній правовій та демократичній державі, якою є Україна, поняття «правопорушення» (тим більше кримінальне) та «аморальний вчинок» – це змістовно різні суспільно-правові категорії. Не дарма законодавець відніс до кола кримінальних правопорушень проти моральності лише декілька діянь, які, що важливо, окрім ознаки аморальності також містять ознаку суспільної небезпеки. Остання, я вважаю, більше не притаманна «дорослій порнографії».

Також варто нагадати про закріплене в ч. 2 ст. 34 Конституції України право людини і громадянина вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір, може бути віднесено і до інформації порнографічного характеру. Винятком може бути лише така інформація, яка може бути обмежена законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Отже, свобода самовираження та свобода доступу до та поширення інформації – це ті конституційні постулати, які за загальним правилом поширюються на створення та використання порнографічного контенту.

Принагідно згадаю про результати соціологічних опитувань в контексті порушених вище питань. Показово, що суспільна думка щодо порушеного питання не є однорідною. Наприкінці 2025 р. Київський міжнародний інститут соціології провів опитування 1001 українця щодо доцільності кримінального переслідування осіб, які публікують контент на платформі OnlyFans. За базовим формулюванням ідею переслідування підтримали 44% респондентів, 36% висловилися проти, а 20% не змогли визначитися. Ці цифри демонструють відсутність сьогодні суспільного консенсусу, який би однозначно виправдовував застосування заходів кримінально-правового впливу на підставі ст. 301 КК.

Ще більш ілюстративними стали результати експериментальної частини опитування: коли респондентам повідомили, що офіційно зареєстровані українські користувачі платформи лише у 2024 р. сплатили 63 мільйони гривень податків і військового збору, позиції суттєво змінилися: вже 47% опитаних виступили проти

кримінально-правового реагування з боку держави, тоді як підтримка знизилася до 30% [13]. Як можна побачити, лише один додатковий факт виявився здатним істотно вплинути на розподіл думок. Отже, очевидну відсутність суспільного консенсусу, переважаючої позиції щодо порушеного питання можна тлумачити як один із аргументів на користь часткової декриміналізації порнографії.

Додатково, серед переконливих аргументів на користь відсутності належних умов криміналізації можуть бути зокрема: системна «паразитуюча» корупція з боку окремих представників правоохоронних органів, спрямована на «кришування» моделей – творців порнографічного контенту (про це йшлося на початку статті); також агресивна фіскальна кампанія держави щодо осіб, які створюють контент на цифрових платформах, як активізувалася восени 2024 р. У цей період Державна податкова служба України повідомила про отримання масиву даних щодо доходів українських клієнтів платформи «OnlyFans» за 2020–2022 роки, оцінюючи потенційну суму податкової заборгованості у 384,7 млн грн. Згодом профільний комітет ВРУ відзвітував, що понад 350 осіб задекларували 305,4 млн грн доходу та сплатили до бюджету 59 млн грн податків. Однак держава фактично створила для платників податків у цих ситуаціях «пастку»: сплата податків із доходів, отриманих на платформ для дорослих, стала приводом для прямого втручання слідчих органів Національної поліції. Оскільки ст. 301 КК досі не декриміналізована, правоохоронці почали використовувати податкові декларації моделей як доказову базу для проведення обшуків та відкриття кримінальних проваджень [14].

Тобто, якщо вдатися, спираючись на викладену вище інформацію, до умовного аналітичного тесту аргументів «за» і «проти» декриміналізації дорослої порнографії, аргумент «за» повинен переважити. Сьогодні умови в суспільстві, а також у фіскальній та правоохоронній діяльності держави склалися таким чином, що декриміналізація такої поведінки матиме значно більше переваг, аніж її чинна криміналізація.

Водночас за умови скасування кримінальної відповідальності за діяння, пов'язані зі створенням, збутом та розповсюдженням «дорослої» порнографії на території України, законодавець повинен буде запровадити нові правила, необхідні як для мінімізації ризиків, пов'язаних із виробництвом та обігом «дозволеної» на території України порнографії, так і для забезпечення функціонування порнобізнесу в тій частині, в якій відбудеться декриміналізація. Адже при ухваленні рішення щодо скасування кримінальної відповідальності за аналізовані діяння одночасно варто визначати й подальше стратегічне бачення державної політики у відповідній сфері захисту суспільної моралі. До слова, зарубіжна практика, передусім європейська та американська, пропонують певні орієнтири в цьому питанні.

Також, як опосередкований аргумент, додам, що в проєкті нового КК України, розробленого Робочою групою з питань розвитку кримінального права Комісії з питань правової реформи, відсутні норми про відповідальність за дії з предметами порнографії, в яких зображені дорослі особи.

Наразі на розгляді в стінах парламенту перебуває законопроект (один із декількох написаних) «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо вдосконалення його окремих положень про кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності», який пропонує суттєво змінити редакцію ст. 301 КК. Зокрема ч. 1 пропонованої редакції пропонується криміналізувати ввезення в Україну творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру, кіно- та відеопродукції, комп'ютерних програм порнографічного характеру з метою їх збуту чи розповсюдження неповнолітнім або їх виготовлення, зберігання, перевезення чи інше переміщення з тією самою метою, або їх збут чи розповсюдження неповнолітнім [5]. Отже, йдеться саме про спеціальну ознаку «адресатів» відповідних протиправних дій, тобто неповнолітніх.

Відповідно, за задумом авторів законопроекту, оновлена ст. 301 КК не поширюватиметься на повнолітніх осіб.

У межах часткового звернення до релевантного міжнародно-правового досвіду зазначу про таке. Свого часу, у Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи 2412 (2021) від 26 листопада 2021 р. «Гендерні аспекти та наслідки порнографії для прав людини» було парламентськими делегатами було наголошено, поміж іншого, на таких аспектах:

1) порнографія є широко поширеним і доступним широкому загалу явищем, особливо в мережі Інтернет, де значна частина контенту пов'язана із сексуальними матеріалами;

2) порнографія впливає на формування уявлень про сексуальність і гендерні ролі, закріплює стереотипи, сприяє сексуалізації жінок та применшує проблему насильства щодо них. Особливо вразливою є молодь, яка нерідко сприймає порнографію як джерело знань через недостатньо повну сексуальну освіту;

3) було підтримано Рекомендації Комітету міністрів СМ/Rec(2019) щодо запобігання та боротьби із сексизмом, які закликають уряди держав-членів «просувати гендерну рівність, а також розвиток критичного мислення для протидії сексизму в контенті, мові та ілюстраціях іграшок, коміксів, книжок, телебачення, відео- та інших ігор, онлайн-контенту та фільмів, включаючи порнографію, що формують ставлення, поведінку та ідентичність дівчат і хлопців», а також Рекомендації СМ/Rec(2013) щодо гендерної рівності та медіа;

4) хоча свобода вираження поглядів є основою демократичного суспільства і правом, гарантованим Європейською конвенцією з прав людини, це право може бути обмежене законом, зокрема, для запобігання злочинам, захисту моралі та прав інших осіб;

5) поширення порнографічного контенту приватними особами через електронні засоби потребує посиленого контролю, особливо щодо перевірки добровільної згоди учасників. Окрему небезпеку становить таке явище, як «порнопомста» (поширення інтимних або сексуальних зображень через електронну пошту, повідомлення, соціальні мережі чи інші засоби без згоди зображених осіб з метою їх приниження або осоромлення), яка повинна переслідуватися кримінальним законом;

6) наголошувалось на тому, що сексуальна освіта та медіаграмотність повинні стати основним джерелом достовірної інформації для молоді й сприяти критичному сприйняттю порнографічного контенту.

Ураховуючи ці пункти, ПАРЕ офіційно закликала держави-члени, держави-спостерігачі та партнерів заради демократії вжити певних заходів у цій сфері регулювання суспільної моралі та освіти. Серед правових, і зокрема кримінально-правових заходів, було актуалізовано такі: 1) розглянути можливість поширення положень, що криміналізують прославлення кримінально протиправної поведінки, на насильницьку порнографію, подібно до ст. 131 КК Німеччини, яка визнає злочином поширення матеріалів, що описують жорстокі або іншим чином нелюдські акти насильства щодо людей або гуманоїдних істот у спосіб, що прославляє або применшує такі акти насильства, або які зображують жорстокі або нелюдські аспекти події у спосіб, що порушує людську гідність; 2) включити положення про заборону використання порнографії на робочому місці до законодавства про сексуальні домагання та інші форми домагань на робочому місці, а також вимагати від роботодавців встановлювати та використовувати інтернет-фільтри з цією метою; 3) запровадити кримінальну відповідальність за «порнопомсту»; 4) розглянути можливість заборони публічної реклами порнографії; 5) розглянути питання про запровадження верифікації віку для доступу до порнографії на загальнонаціональному рівні або юридичного зобов'язання для компаній, що розповсюджують порнографію, перевіряти вік користувачів [15].

Аналіз зафіксованих у Резолюції ПАРЕ положень спонукає висловити декілька авторських міркувань. По-перше, документ розглядає порнографію не лише як прояв свободи вираження поглядів, а й як явище, що має суттєві наслідки для прав людини, гендерної рівності та захисту жінок від дискримінації та насильства. Тобто наголошується на важливості збереження певного балансу між властивим демократичному суспільству правом на свободу вираження поглядів, із одного боку, та необхідністю дотримання прав і свобод інших осіб, а також охоронюваних державою моральних цінностей, із іншого. Загальний підхід такий: створення та поширення порнографії серед повнолітніх не є злочином – водночас окремі жорстокі, викривлені, демонструючи насильство форми такого контенту повинні визнаватись кримінально караними. По-друге, ідентифіковано сфери правового та, зокрема, кримінально-правового регулювання окремих проявів (чи контенту) або способів поширення порнографічного характеру, які не повинні толеруватися ані державою, ані суспільством. По-третє, одним із ключових положень Резолюції є необхідність запровадження комплексної сексуальної освіти та медіаграмотності як основних інструментів мінімізації негативного впливу порнографії, поширення критичного мислення та формування у молоді поваги до гендерної рівності й людської гідності. Іншими словами, держава повинна запровадити механізми контролю за поширенням порнографічного контенту серед молоді, водночас активно запроваджуючи комплексні програми сексуальної освіти та гендерної рівності.

Щодо такого поняття як «жорстка порнографія» (англ. – «hardcore pornography»), яке регулярно зустрічається в документах, а також в американській та європейській судовій практиці, то тут принагідно загадаю відомий коментар (що межує з дорослим гумором) колишнього судді Верховного Суду США Поттера Стюарта в особливій думці у справі «Jacobellis v. Ohio» (1964 р.): «...я впізнаю її, коли побачу» [16]². Іншими словами, той «дорослий» контент, що у відповідних кримінальних провадженнях в Україні віддається «на відкуп» спеціальній судовій експертизі, у Сполучених Штатах аналізується власне судами. Водночас вітчизняний кримінальний закон та відповідна практика в цій частині не розмежовують поняття «порнографія» та «жорстка порнографія», послуговуючись моральними, культурними, естетичними критеріями. Натомість американський підхід визначає такий поділ як ключовий для цілей встановлення наявності чи, навпаки, відсутності, ознак федерального злочину, пов'язаного з порушенням порядку обігу порнографічних творів. Іншими словами, американські суди, посилаючись на Першу (свобода слова і самовираження) та Чотирнадцяту (належна правова процедура) поправки до Конституції США, не визнають кримінально протиправним створення та поширення «звичайних» порнографічних творів, водночас визнаючи таким обіг «жорсткої» порнографії, що є поняттям оцінним.

Примітно, що згадана вище Резолюція не закликає держав-учасниць Ради Європи криміналізувати поширення (збут) порнографічних матеріалів серед неповнолітніх, що наразі визнається злочином за ч. 2 ст. 301 КК («збут неповнолітнім чи розповсюдження серед них творів, зображень або інших предметів порнографічного характеру»). Натомість наголос зроблено на необхідності запровадження регуляторних та освітніх механізмів і програм: щодо верифікації віку користувачів, блокування доступу до порнографічних сайтів Інтернет-провайдерами, комплексних програм сексуальної освіти та навчання гендерній рівності й толерантності тощо.

² «Я дійшов висновку... що відповідно до Першої та Чотирнадцятої поправок [до Конституції США] кримінальне законодавство у цій сфері конституційно обмежується лише жорсткою порнографією. Я не намагатимусь сьогодні давати подальше визначення видів матеріалів, які, на мою думку, охоплюються цим узагальненим поняттям; можливо, мені ніколи й не вдалося б зробити це у зрозумілий спосіб. Проте я впізнаю це, коли побачу, — і кінофільм, про який ідеться у цій справі, таким не є».

Ознайомлення, бодай узагальнене, з досвідом правового регулювання законодавчих підстав кримінальної відповідальності за злочини проти моральності у США, Великій Британії, Канаді, Німеччині, Франції, деяких інших європейських країнах демонструє, що використання порнографічних матеріалів, створених за добровільною згодою повнолітніх осіб, тобто дорослого контенту за згодою, не криміналізоване, а кримінально-правові заборони щодо обігу порнографічної продукції спрямовані саме на захист неповнолітніх. У загальних формах, ідеться про захист фізичного, психічного здоров'я членів суспільства [17, с. 336–337], правової культури, етичних норм поведінки. Наслідком декриміналізації правового регулювання порнографії у таких державах стало запровадження запобіжних механізмів, а саме: ліцензування обігу порнографічних матеріалів, верифікація віку споживачів порноконтенту, визначення критерію розмежування легальної та нелегальної порнографії (для розуміння незаконного порнографічного матеріалу законодавство оперує ознакою «непристойність», а міра непристойності порнографічного матеріалу встановлюється судом у кожному конкретному випадку – тобто оцінна ознака).

Окремої уваги варта пропозиція ПАРЕ криміналізувати таку форму суспільно небезпечної поведінки як «порнопомста». Справді, із огляду на потенційні наслідки такого цинічного й умисного діяння, передусім для потерпілої особи, така криміналізація є виправданою. Це діяння стає особливо небезпечним та ще більш латентним у разі використання не справжніх, а згенерованих штучним інтелектом зображень чи відеоматеріалів, що демонструють, бодай з різним рівнем якості та правдивості, певну особу в інтимній обстановці, в процесі вчинення статевого акту тощо. Зарубіжні науковці звертають увагу на глибокі соціальні, правові та етичні дилеми, що виникають через порнографію, створену штучним інтелектом, з використанням глибоких фейків (англ. – *deepfakes*), наголошуючи на нагальній потребі у комплексних правових та соціальних реформах. Вони наголошують: з етичної точки зору, фейкова порнографія порушує право на приватність та автономію людей, часто без їхньої згоди, що призводить до серйозної репутаційної шкоди, емоційних страждань та підриву довіри до цифрового контенту. Жертви, особливо жінки та інші вразливі групи, непропорційно страждають, стикаючись із психологічною травмою та суспільною стигматизацією через неконтрольоване поширення відвертого контенту [18].

В Україні питання щодо криміналізації порнопомсти, поготів із використанням технологій ШІ, наразі не порушувалось – принаймні так активно і послідовно, як це відбувається щодо питання про декриміналізацію «дорослої» порнографії. Водночас, практика уже знає такі випадки, що спонукає розглянути таку можливість запровадження кримінальної відповідальності. Вважаю, що криміналізацію такого явища може бути здійснено в один із двох способів: а) як окрему форму ввезення, виготовлення, збуту і розповсюдження порнографічних предметів – у відповідній ч. ст. 301 КК; б) як самостійне к. пр. проти моральності в межах розділу XII Особливої частини КК. Визнаю, що це важливе в контексті реалізації кримінально-правової політики держави питання потребуватиме докладного фахового вивчення, перш ніж пропонувати законодавцю сформульовану редакцію норми для включення в текст кримінального закону.

До слова, українські дослідники позитивно відгукнулись на пропоновану в уже згаданому мною законопроекті № 14165 новелу – окрему ст. 301-3 КК України, яка спеціально криміналізує незаконне розповсюдження інтимних матеріалів без згоди особи. Виділення порнопомсти (англ. – *«revenge porn»*) у самостійну норму сприймається як прогресивний крок, який відповідатиме міжнародним стандартам захисту приватності особи [6, с. 120].

Певним чином резюмуючи викладений вище матеріал, хочу звернутись до слушної тези уже згадуваного мною Є. Письменського про те, що сукупність чинників

(нормативна невизначеність, відсутність суспільного консенсусу, невідповідність європейським стандартам, ознаки непропорційності санкцій та вибіркового правозастосування) переконує в потребі системного перегляду позиції законодавця щодо кримінальної протиправності обігу порнографічних матеріалів. Підтримую українського вченого в доцільності декриміналізації такого контенту, створеного та поширюваного за добровільною згодою повнолітніх осіб, що супроводжуватиметься запровадженням правового регулювання та оподаткування діяльності відповідних платформ та творців контенту на цих платформах.

Висновки. В Україні відсутність законодавчого визначення порнографії та чітких критеріїв віднесення матеріалів до таких, що мають порнографічний характер, створює ризики порушення принципу правової визначеності в контексті притягнення до кримінальної відповідальності. Ситуація істотно погіршується через системну корупцію окремих представників правоохоронних органів у цій сфері правового регулювання.

Аналіз зарубіжного досвіду свідчить, що добровільно створений і поширений повнолітніми особами для дорослої аудиторії контент не підпадає під ознаки злочину, а кримінально-правові заборони здебільшого спрямовані на захист дітей та неповнолітніх осіб. У цих правових системах застосовуються запобіжні механізми, зокрема ліцензування, вікова верифікація та критерій «непристойності», який суди оцінюють у кожному конкретному випадку.

Удосконалення кримінально-правового регулювання у цій сфері повинно враховувати конституційне право на свободу інформації (ст. 34 Конституції України), яке може поширюватися і на контент сексуального характеру, за винятком випадків, коли його обмеження є необхідним для захисту національної безпеки, громадського порядку, здоров'я населення чи прав інших осіб.

У разі здійснення законодавцем часткової декриміналізації, що, варто сподіватись, урешті-решт відбудеться, нормативне врегулювання обігу порнографічної продукції повинно включати визначення критеріїв його законності, запровадження ліцензування, контроль за дотриманням правил обігу та обов'язкову вікову верифікацію споживачів.

Наостанок зазначу, що актуальні питання правової регламентації порядку створення та обігу порнографічної продукції, а також кримінально-правової характеристики найбільш небезпечних порушень у цій сфері суспільних відносин, у США, окремих європейських юрисдикціях, а також у практиці ЄСПЛ стануть предметом окремого порівняльно-правового дослідження [19] в одній із наступних наукових публікацій.

Список використаних джерел

1. Муравський А. Рада не захотіла декриміналізувати порно. Економічна правда. 28 трав. 2026. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/rada-ne-zahotila-dekriminalizuvati-porno-822107/> (дата звернення: 28.05.2026).
2. Муравський А. Масштабна спецоперація: в Нацполі викрили схему прикриття «порноофісів». Економічна правда. 2026. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/masshtabna-specoperaciya-v-nacpoli-vikrili-shemu-prikrittya-pornoofisiv-821816/> (дата звернення: 29.05.2026).
3. Суди виносять вироки за порнографію на основі Конвенції 1923 року, яку Україна не підписувала. BRDO. URL: <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2026/05/mvs-prorozusziyi-pornografiya-19.04.2023.pdf> (дата звернення: 29.05.2026).
4. Письменський Є. О. Обіг порнографічних матеріалів на платформах монетизації контенту під кримінально-правовою лупою. Кримінальне право України: сучасні виклики та правові механізми реагування : матеріали конференції. 2026. DOI: 10.13140/RG.2.2.36053.18406

5. Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо кримінальних правопорушень проти безпеки особи. База даних «Законодавство України». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/58611> (дата звернення: 29.05.2026).
6. Кузнецов В. Кримінально-правова протидія обігу порнографії: сучасні нормотворчі виклики. Слово Національної школи суддів України. 2026. № 1(54). С. 116–125. DOI: [https://doi.org/10.37566/2707-6849-2026-1\(54\)-11](https://doi.org/10.37566/2707-6849-2026-1(54)-11)
7. Вінокуров Я. Депутати хочуть узаконити порнографію: що це дасть. Економічна правда. 2023. URL: <https://epravda.com.ua/publications/2023/08/15/703227/> (дата звернення: 29.05.2026).
8. Текст проекту нового Кримінального кодексу України. Станом на 01.05.2026 р. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2026/05/02/00000-kontrolnyj-proyekt-kk-01-05-2026.pdf> (дата звернення: 28.05.2026).
9. Кузнецов В. В. Реформування кримінальної відповідальності за порнографію: сучасні проблеми правотворчості. Актуальні проблеми кримінального права : матеріали XVI Всеукр. наук.-теорет. конф., присвяч. пам'яті проф. П. П. Михайленка (Київ, 27 листоп. 2025 р.). Київ : НАВС, 2025. С. 112–116.
10. Парламентське дослідження щодо підстав кримінальної відповідальності за ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів в Україні. Дослідницька служба Верховної Ради України. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33980.pdf> (дата звернення: 29.05.2026).
11. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. Кримінальне право : навч. посіб. / за заг. ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваїте, 2014. 944 с.
12. Острогляд О. В. Концепт, підстави та методи декриміналізації як метод кримінально-правової політики. *Juris Europensis Scientia*. 2022. Вип. 6. С. 76–81. DOI: <https://doi.org/10.32782/chern.v6.2022.15>
13. Київський міжнародний інститут соціології. Ставлення до переслідування правоохоронними органами громадян за публікацію матеріалів на OnlyFans. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1606&page=1> (дата звернення: 29.05.2026).
14. Голобородько Я. Авторки OnlyFans масово скасовують штрафи Податкової через некомпетентність інспекторів. Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2026/04/03/171226106/> (дата звернення: 28.05.2026).
15. *Jacobellis v. Ohio*, 378 U.S. 184 (1964). Supreme Court of the United States. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/378/184/>
16. Parliamentary Assembly of the Council of Europe. Gender aspects and human rights implications of pornography : Resolution 2412 (2021). URL: <https://pace.coe.int/en/files/29579/html> (дата звернення: 27.05.2026).
17. Каменський Д. В. Здоров'я населення як складова громадської безпеки: досвід Європейського Союзу та України. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 5. С. 335–340. DOI: 10.24144/2788-6018.2023.05.60
18. Furizal A., Ma'arif H., Maghfiroh I., Suwarno D., Prayogi, Kariyamin, Lonang S., Sharkawy A.-N. Social, legal, and ethical implications of AI-generated deepfake pornography on digital platforms: A systematic literature review. *Social Sciences & Humanities Open*. 2025. Vol. 12. Art. 101882. DOI: 10.1016/j.ssaho.2025.101882
19. Каменський Д. В. Методологічні особливості порівняльних кримінально-правових досліджень: здобутки української та американської доктрини. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2020. № 44. С. 108–112. DOI: <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.44.23>

References

1. Muravskiy, A. (2026, May 28). Rada ne zakhotila dekriminalizuvaty porno [The Verkhovna Rada refused to decriminalize pornography]. Ekonomichna pravda. <https://epravda.com.ua/biznes/rada-ne-zahotila-dekriminalizuvati-porno-822107/>
2. Muravskiy, A. (2026). Masshtabna spetsoperatsiia: v Natspolii vykryly skhemu prykryttia «pornoofisiv» [Large-scale special operation: a scheme for covering up "porn offices" was exposed in the National Police]. Ekonomichna pravda. <https://epravda.com.ua/biznes/masshtabna-specoperaciya-v-nacpoli-vikrili-shemu-prikryttia-pornoofisiv-821816/>
3. Sudy vynosiat vyroky za pornohrafiu na osnovi Konventsii 1923 roku, yaku Ukraina ne pidpysuvala [Courts convict for pornography based on the 1923 Convention, which Ukraine did not sign]. (2026). BRDO. <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2026/05/mvs-propozycziyi-pornografiya-19.04.2023.pdf>
4. Pysmenskyi, Ye. O. (2026). Obih pornorafichnykh materialiv na platformakh monetizatsii kontentu pid kryminalno-pravovoiu lupoiu [Circulation of pornographic materials on content monetization platforms under the criminal law lens]. Kryminalne pravo Ukrainy: suchasni vyklyky ta pravovi mekhanizmy reahuvannia: materialy konferentsii. <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.36053.18406>
5. Proiekt Zakonu pro vnesennia zmin do Kryminalnoho kodeksu Ukrainy shchodo kryminalnykh pravoporushen proty bezpeky osoby [Draft Law on Amendments to the Criminal Code of Ukraine regarding criminal offenses against personal security]. (n.d.). Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy». <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/58611>
6. Kuznietsov, V. (2026). Kryminalno-pravova protydiia obihu pornografii: suchasni normotvorchi vyklyky [Criminal law counteraction to the circulation of pornography: modern legislative challenges]. Slovo Natsionalnoi shkoly suddiv Ukrainy, 1(54), 116–125. [https://doi.org/10.37566/2707-6849-2026-1\(54\)-11](https://doi.org/10.37566/2707-6849-2026-1(54)-11)
7. Vinokurov, Ya. (2023). Deputaty khochat uzakonyty pornohrafiu: shcho tse dast [MPs want to legalize pornography: what will it bring]. Ekonomichna pravda. <https://epravda.com.ua/publications/2023/08/15/703227/>
8. Tekst proiektu novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy. Stanom na 01.05.2026 r. [Text of the draft new Criminal Code of Ukraine. As of 01.05.2026]. (2026). <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2026/05/02/00000-kontrolnyj-proyekt-kk-01-05-2026.pdf>
9. Kuznietsov, V. V. (2025). Reformuvannia kryminalnoi vidpovidalnosti za pornohrafiu: suchasni problemy pravotvorchosti [Reforming criminal liability for pornography: modern problems of law-making]. Aktualni problemy kryminalnoho prava: materialy XVI Vseukr. nauk.-teoret. konf., prysvyach. pamiati prof. P. P. Mykhailenka (Kyiv, 27 lystop. 2025 r.) (pp. 112–116). NAVS.
10. Parlamentske doslidzhennia shchodo pidstav kryminalnoi vidpovidalnosti za vvezennia, vyhotovlennia, zbut i rozpovsiudzhennia pornorafichnykh predmetiv v Ukraini [Parliamentary research on the grounds for criminal liability for the import, manufacture, sale and distribution of pornographic items in Ukraine]. (n.d.). Doslidnytska sluzhba Verkhovnoi Rady Ukrainy. <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33980.pdf>
11. Dudorov, O. O., & Khavroniuk, M. I. (2014). Kryminalne pravo [Criminal law] (M. I. Khavroniuk, Ed.). Vaite.
12. Ostrohliad, O. V. (2022). Kontsept, pidstavy ta metody dekryminalizatsii yak metod kryminalno-pravovoi polityky [The concept, grounds and methods of decriminalization as a method of criminal law policy]. Juris Europensis Scientia, 6, 76–81. <https://doi.org/10.32782/chern.v6.2022.15>

13. Kyivskiy mizhnarodnyi instytut sotsiologhii [Kyiv International Institute of Sociology]. (n.d.). Stavlennia do peresliduvannia pravookhoronnymy orhanamy hromadian za publikatsiiu materialiv na OnlyFans [Attitudes towards the prosecution of citizens for publishing materials on OnlyFans]. <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1606&page=1>
14. Holoborodko, Ya. (2026). Avtorky OnlyFans masovo skasovuiut shtrafy Podatkovoi cherez nekompetentist inspektoriv [OnlyFans creators are massively canceling Tax Service fines due to incompetence of inspectors]. Minfin. <https://minfin.com.ua/ua/2026/04/03/171226106/>
15. Jacobellis v. Ohio, 378 U.S. 184 (1964). Supreme Court of the United States. <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/378/184/>
16. Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (2021). Gender aspects and human rights implications of pornography: Resolution 2412 (2021). <https://pace.coe.int/en/files/29579/html>
17. Kamenskyi, D. V. (2023). Zdorovia naselennia yak skladova hromadskoi bezpeky: dosvid Yevropeiskoho Soiuzu ta Ukrainy [Public health as a component of public security: the experience of the European Union and Ukraine]. Analitychno-porivnialne pravoznavstvo, 5, 335–340. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.60>
18. Furizal, A., Ma'arif, H., Maghfiroh, I., Suwarno, D., Prayogi, Kariyamin, Lonang, S., & Sharkawy, A.-N. (2025). Social, legal, and ethical implications of AI-generated deepfake pornography on digital platforms: A systematic literature review. Social Sciences & Humanities Open, 12, Article 101882. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101882>
19. Kamenskyi, D. V. (2020). Metodolohichni osoblyvosti porivnialnykh kryminalno-pravovykh doslidzhen: zdobutky ukrainskoi ta amerykanskoj doktryny [Methodological features of comparative criminal law research: achievements of Ukrainian and American doctrine]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu, 44, 108–112. <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.44.23>